

Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Ministerie van Veiligheid en Justitie
T.a.v.dhr.mr. I.W. Opstelten
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.nationaalrapporteur.nl

Contactpersoon
Bureau Nationaal Rapporteur

Ons kenmerk
9401

Uw kenmerk
455493

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 10 januari 2014
Onderwerp consultatie ontwerpbesluit prostitutie en seksbranche

Excellentie,

Bij brief van 5 december 2013 heeft u mij verzocht te adviseren over het ontwerpbesluit houdende regels inzake de regulering van prostitutie en de bestrijding van misstanden in de seksbranche (Besluit prostitutie en seksbranche). Graag maak ik van de gelegenheid gebruik om, vanuit het perspectief van een effectieve bestrijding van mensenhandel een aantal opmerkingen te maken.

De versterking van de positie van prostituees is, naast het opzetten van een landelijk uniform kader voor prostitutiebeleid, een belangrijke hoeksteen om de kwetsbaarheid van de legale prostitutiebranche voor mensenhandel te verkleinen en de aanpak van mensenhandel binnen de gehele seksbranche te versterken. Die positie kan vooraleerst worden versterkt door de informatiepositie van prostituees ten aanzien van hun rechten te verbeteren. Het ontwerpbesluit biedt daarvoor belangrijke aanknopingspunten. Ik wil hierbij aantekenen dat hierbij niet alleen informatie over arbeidsvoorwaarden en –omstandigheden van belang is, maar ook informatie over de risico's van voorgenomen werkzaamheden en de mogelijkheden tot hulp bij het beëindigen daarvan. Daarnaast wil ik opmerken dat deze informatie niet alleen relevant is voor prostituees werkzaam bij prostitutiebedrijven, maar bijvoorbeeld ook voor thuiswerkende prostituees.

In mijn reactie op het ontwerp-wetsvoorstel Wrp d.d. 25 juli 2013 heb ik onder meer geadviseerd uw reden voor het laten vallen van artikel 3 Wrp te verhelderen en daarbij in te gaan op de bevoegdheid die gemeenten ook na het schrappen van artikel 3 hebben om nadere regels te stellen aan de in de gemeente werkende prostituees. Uit de toelichting bij het onderhavige ontwerpbesluit blijkt dat het de bedoeling is dat gemeenten ruimte houden om naast of in aanvulling op de bepalingen in de Wrp en deze AMvB een op specifieke lokale wensen en noden

afgestemd prostitutiebeleid te voeren. Ik blijf hierbij echter het belang van uniformering benadrukken.

Datum
10 januari 2014

Tot een mondelinge toelichting ten aanzien van het bovenstaande en hetgeen is opgenomen in de bijlage ben ik gaarne bereid.

Ons kenmerk
9401

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke at the bottom.

Corinne Dettmeijer-Vermeulen
Nationaal Rapporteur Mensenhandel

Bijlage: Opmerkingen per artikel

Opmerkingen per artikel:

Artikel 3 ontwerpbesluit

In het vierde en vijfde lid van artikel 4 Wrp is geregeld dat een prostituee informatie ontvangt over haar rechten, de risico's van de voorgenomen werkzaamheden en de mogelijkheden tot hulp bij beëindigen daarvan (32 211, A). Daarnaast is voorzien in betrokkenheid van de GGD bij de samenstelling van deze informatie. Een goede voorlichting op deze punten verkleint de kans dat (potentiële) prostituees niet goed op de hoogte zijn van hun rechten en daarmee hun kwetsbaarheid voor uitbuiting. Eerder adviseerde ik u te bezien of deze bepalingen in de Wrp gehandhaafd kunnen worden. Een optie zou zijn om deze bepalingen onderdeel te maken van de artikelen 24 en 26 Wrp waardoor het een verantwoordelijkheid wordt van de exploitant van een prostitutiebedrijf. Gezien het ontwerpbesluit is inderdaad voor deze optie gekozen om het informeren van prostituees in het bedrijfsplan van een prostitutiebedrijf op te laten nemen. Deze verantwoordelijkheid wordt daarmee aan de exploitant overgelaten maar hierbij wordt niet voorzien in betrokkenheid van de GGD (dan wel een andere daartoe deskundige instantie) bij de samenstelling van deze informatie. Ik verzoek u nader toe te lichten hoe de exploitant kan en moet zorgen dat hij (potentiële) prostituees inhoudelijk goed voorlicht.

Als het wetsvoorstel straks geen bepaling meer bevat met betrekking tot een landelijk register van prostituees, vervalt daarbij ook het vierde lid van artikel 4 Wrp (32 211 A), waarin wordt bepaald dat de prostituee die verzoekt om inschrijving schriftelijke informatie ontvangt over de rechten van prostituees, over de risico's van de voorgenomen werkzaamheden en over de mogelijkheden tot hulp bij het beëindigen daarvan. In mijn reactie op het ontwerp-wetsvoorstel Wrp d.d. 25 juli 2013 heb ik onder meer geadviseerd dat voor prostituees die thuis werken de gemeenten deze verantwoordelijkheid op zich zouden moeten nemen in ieder geval voor zover zij daar registratie verplicht stellen. Als artikel 4 inderdaad niet meer in het wetsvoorstel wordt opgenomen, verzoek ik u in ieder geval in het besluit te verhelderen hoe prostituees die anders dan in prostitutiebedrijven werkzaam zullen/willen zijn, moeten worden bereikt om hen te informeren over rechten, risico's en mogelijkheden tot hulp bij beëindigen van hun werkzaamheden.

De maatregelen die de exploitant moet treffen moeten onder meer waarborgen dat de exploitant zich een oordeel vormt over de mate van zelfredzaamheid van de prostituee voordat deze voor of bij hem gaat werken, om vast te stellen of zij

Datum
10 januari 2014
Ons kenmerk
9401

(of hij) voldoet aan de eisen die hij hiervoor in zijn bedrijfsplan heeft opgenomen (artikel 3 lid 1, onder k) . Deze bepaling biedt echter geen duidelijkheid over de vraag welke mate van zelfredzaamheid voldoende is, op grond van welke criteria, noch welke eisen de exploitant hiervoor in zijn bedrijfsplan (minimaal) moet hebben opgenomen; ook de vraag hoe de exploitant deze eisen moet controleren en monitoren wordt aan de exploitant zelf overgelaten. Ook wordt niet duidelijk welke actie(s) de exploitant moet ondernemen als hij van oordeel is dat de prostituee *onvoldoende* zelfredzaam is, en of hij dit moet melden bij de gemeente die de vergunning heeft verleend, de politie en/of hulpverlening. Voorts is de bepaling beperkt tot een oordeel *voordat* een prostituee bij of voor een exploitant gaat werken, terwijl de toelichting benadrukt dat de exploitant maatregelen neemt om te waarborgen dat de in het bedrijf werkzame prostituees zelfredzaam zijn en *blijven*. Het is dan ook niet duidelijk of van de exploitant eenmalig een oordeel wordt geleverd of dat dit een continue toets is. Een gebrek aan duidelijkheid en uniformiteit maakt handhaving niet eenvoudig. Ik verzoek u dan ook deze punten in het besluit te verhelderen.

Datum
10 januari 2014
Ons kenmerk
9401

De exploitant of beheerder moeten zich er regelmatig van vergewissen dat de prostituee niet door derden gedwongen wordt, en in dit kader informatie van hulpverleningsinstanties ter beschikking stellen (artikel 3 lid 1 onder m). De toelichting vermeldt dat het ook onderdeel is van een deugdelijke bedrijfsvoering om als exploitant daartoe periodiek een gesprek te voeren met de prostituee en daarbij vooral te letten op signalen van uitbuiting of onvrijwilligheid. De vraag is nu hoe de exploitant of beheerder zich kan *vergewissen* van het feit dat de prostituee niet door derden gedwongen wordt. Ook blijft onduidelijk hoe de exploitant moet om gaan met eventuele *signalen* van mensenhandel, en of hij niet alleen in het algemeen informatie van hulpverleningsinstanties ter beschikking moet stellen maar eventuele signalen ook moet melden aan de politie en hulpverlening. Ik verzoek u deze punten in het besluit te verhelderen.

De rechten van prostituees moeten op schrift worden en in een voor haar begrijpelijke taal uitgereikt aan elke prostituee die werkzaam is voor of bij de exploitant (artikel 3 lid 2). In de seksinrichting moet in ten minste twee talen bekend worden gemaakt dat een prostituee klanten mag weigeren en mag weigeren alcohol en drugs te gebruiken (artikel 3 lid 3). Tegelijkertijd vermeldt de toelichting als voorbeeld van een prostituee die onvoldoende zelfredzaam is iemand die geen Nederlands of Engels spreekt. Het ontwerpbesluit bevat geen vereiste van een taaltoets in dit verband. De vraag is nu hoe een exploitant of beheerder zich er door periodieke gesprekken van kan vergewissen dat de

prostitutie niet door derden gedwongen wordt. Geldt het kunnen spreken van Nederlands of Engels nu als minimumvereiste, al dan niet beperkt tot de toets op zelfredzaamheid? Een prostituee moet immers ook kunnen communiceren met klanten. Ik verzoek u eventuele concrete taalvereisten in het besluit te verhelderen, of het ontbreken daarvan nader toe te lichten.

Datum
10 januari 2014
Ons kenmerk
9401

Artikel 4 ontwerpbesluit

In de toelichting staat dat het niet zo is dat een vermelding in het vergunningenregister op grond van art. 20 lid 2 sub a Wrp een automatische weigeringsgrond voor een nieuwe vergunningaanvraag inhoudt: 'het is slechts een indicatie dat er zich in het verleden weigeringsgronden hebben voorgedaan. De burgemeester die op de aanvraag moet beslissen, moet zelfstandig gemotiveerd tot een besluit komen.' Gezien het bepaalde in art. 14 lid 1 sub c Wrp wordt een vergunning geweigerd als de exploitant of de beheerder onherroepelijk is veroordeeld voor, bijvoorbeeld, mensenhandel. Een onherroepelijke veroordeling voor mensenhandel komt dus neer op een automatische weigeringsgrond voor een nieuwe vergunningaanvraag. In dat opzicht past hier geen tijdelijke bewaartermijn voor de gegevens die kunnen worden verstrekt over geweigerde, geschorste of ingetrokken vergunningen. Ik verzoek u in de toelichting te verduidelijken in hoeverre dit punt wordt ondervangen door de voorgestelde aanpassing van het Besluit justitiële en strafvorderlijke gegevens (artikel 5).

Artikel 20 lid 4 Wrp bepaalt dat gegevens uit het vergunningenregister uitsluitend worden verstrekt aan de burgemeester bij wie een vergunningaanvraag is ingediend, toezichthouders en Landelijk Bureau Bibob. De toelichting zou duidelijk moeten maken dat opsporingsambtenaren niet als zodanig toegang hebben tot het register, maar alleen wanneer zij belast zijn met toezicht (p. 8, toelichting onder artikel 4).

[p. 8, toelichting onder artikel 4, derde alinea; verwijzing naar artikel **2**, lid 2 onderdeel b, Wrp zou moeten zijn **20**, lid 2 etc.]